

Stockholm 2009-05-19

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Kopia:
Socialstyrelsen Helene Wirandi
Lennart Jansson IMS
Försäkringskassan Kärstin Eriksson-Blick

Socialstyrelsens och Försäkringskassan uppdrag att utarbeta ett bedömningsinstrument för personlig assistans

Denna skrivelse är framtagen av representanter för brukar och handikapprörelsen som ingår i den referensgrupp som tillsatts av Socialstyrelsen och Försäkringskassan i ovan nämnda regeringsuppdrag. Skrivelsen har tillkommit därför att vi är mycket upprörda över hur samverkan med oss i referensgruppen har bedrivits och den utformning bedömningsinstrument ser ut att få.

Vi har som grupp deltagit vid tre sammanträden på Socialstyrelsen. Det allra första innehöll endast information från Socialstyrelsen och Försäkringskassan om själva regeringsuppdraget. Stämningen var god och vi uppfattade entydigt att våra framtida synpunkter på det kommande arbetet skulle beaktas och utgöra en viktig del i arbetet.

Vid det andra mötet presenterades ett första utkast till struktur och innehåll i bedömningsinstrumentet. Vi som deltog då reagerade starkt emot flera av delarna i presentationen. Vi fick inte tillgång till något skrivet material och det fördes inga minnesanteckningar. Dock försäkrades det vid upprepade tillfällen att våra synpunkter skulle beaktas och ge effekt i det fortsatta arbetet med att utveckla bedömningsinstrumentet.

Vi det tredje mötet presenterades ett skriftligt material som vi inte hade fått tillgång till i förväg. Motiveringen till det var enligt projektledningen, oro för att materialet skulle kunna spridas och hamna i händerna på privata intressen. Av det skälet fick vi heller inte ta med oss materialet ifråga efter mötet. I sammanhanget är det lämpligt att påtala att flera av deltagarna från oss har praktiska svårigheter på grund av våra funktionsnedsättningar att ta del av material på plats. Det handlar både om att kunna läsa och/eller föra anteckningar om och ur materialet. Detta leder till att vi inte kunde genomföra vårt uppdrag på ett tillfredsställande sätt.

Den grund för bedömningsinstrument som presenterades vid tredje mötet innehöll samma format som vi hade reagerat så starkt på vid mötet före. Vi lyfte allesammans upp olika synpunkter och protesterade omisskännligt högt. Det gick inte att ta miste på att vi var upprörda och starkt kritiska till den utformning det föreslagna bedömningsinstrumentet hade.

Förslaget/utkastet till bedömningsinstrument innehöll i sammanhanget inadekvata frågeställningar med stark medicinsk prägel, på ett mycket detaljerat och därmed kränkande sätt samtidigt som det helt saknade frågeställningar kring det som benämns det femte grundläggande behovet i LSS. Av naturliga orsaker, det vill säga vi har inte tillgång till dokumentet, så kan vi inte i detalj lyfta fram de delar som så starkt upprörde oss. De är heller inte nödvändigt, menar vi, då vår samlade kompetens bör borge för att våra reaktioner tas på allvar.

Som engagerade på olika sätt inom brukar- och handikapprörelsen har vi allesammans deltagit i olika samarbeten med Socialstyrelsen. Vi har en mycket god erfarenhet av dessa samarbeten och vi har upplevt att Socialstyrelsen varit mycket seriösa i sin samverkan med handikapprörelsen.

Personlig assistans är en av de mest betydelsefulla reformer som genomförts när det gäller att tillförsäkra personer med omfattande funktionsnedsättning goda och jämlika levnadsvillkor. Grundläggande syftet är att även personer med ett stort behov av stöd och service i sitt dagliga liv ska ha rätt till valfrihet, självbestämmande och integritet. För att uppnå det måste uppgiften att bedöma assistansbehovet ske på ett sätt som inte upplevs som onödigt detaljerat och därmed integritetskränkande. Det standardiserade bedömningsinstrument som ska styra försäkringskassans handläggare måste samtidigt innehålla moment för att fånga upp samtliga behov som kan medföra rätt till assistans. Vi ser inte att det aktuella förslaget till instrument uppfyller något av dessa krav.

Enligt vad som framkom vid mötet kommer instrumentet att gå ut för testning under sommaren, trots vår unisona kritik av det. Vår begäran om ytterligare möte före instrumentet testades viftades bort.

Med den inställning som finns till samverkan med referensgruppen och den nonchalans som visats dels vårt uppdrag och våra starka reaktioner kring materialets brister, men också till att ta fram ett instrument som omfattar lagens alla grundläggande behov, ställer vi oss samtliga högst tveksamma till fortsatt samverkan. Samråd med oss från brukar- och handikapprörelsen ska vara ärligt menad som samråd och då ska våra synpunkter tas till vara.

Vi vill inte på några villkor medverka till att legitimera ett instrument som inte uppfyller grundläggande krav på innehåll och där våra synpunkter ignorerats. Vi vill heller inte vara delaktiga i ett arbete som vider utvecklingen tillbaka, bort från ett mänskligt rättighetsperspektiv, till ett synsätt präglad av den medicinska modellen – från medborgare till patient.

För referensgruppen

Wenche Willumsen

ombudsman/intressepolitisk samordnare DHR

Övriga deltagare som står bakom skrivelsen

Marie-Jeanette Bergvall

Förbundssekreterare Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft
Representant för HSO i referensgruppen

Vilhelm Ekensteen

Ordförande Intressegruppen för Assistansberättigade, IfA

Cecilia Blanck

Verksamhetsledare
Föreningen JAG, Jämlikhet Assistans Gemenskap

Jonas Franksson

STIL, Stiftarna av Independent Living i Sverige